

25.11.2024

KOTI- JA VAPAA-AJAN TAPATURMIEN EHKÄISYN KOORDINAATIO- RYHMÄ (2021- 2025)

Aika

Paikka

Kiekun toimintokoodi

Maanantai 25.11.2024 klo 10-13

STM Meritullinkatu 8, Innostamo + TEAMS:illä etäosallistujat

5 500 500 100

Osallistujat

Jari Keinänen, johtaja, STM, pj klo 11.42 saakka

Jari Lepistö, pelastusylitarkastaja, SM, pj klo 11.43 lähtien

Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM

Juuso Suomento, erityisasiantuntija LVM

Petri Mero, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Hanna Tiirinki, johtava tutkija, Onnettomuustutkintakeskus

Pia Perttula, johtava tutkija, Työterveyslaitos

Inkeri Parkkari, johtava asiantuntija, Traficom

Mervi Murtonen, johtava asiantuntija, Tukes

Tarja Tenkula, erityisasiantuntija Hyvil Oy

Esa Kokki, erityisasiantuntija, Hyvil Oy

Sami Niemi, erityisasiantuntija, Suomen kuntaliitto

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, Helsingin kaupunki

Maria Nuotio, geriatrian professori, Turun yliopisto

Outi Ronkainen, hankevastaava, SPEK

Timo Ryynänen, lehtori, Laurea ammattikorkeakoulu

Kristiina Heinonen, toiminnanjohtaja, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry

Ansa Holm, toiminnanjohtaja, Suomen Luustoliitto ry

Tiina Huusko, puheenjohtaja/asiantuntija, Suomen Luustoliitto ry

Anna Ranta, suunnittelija, Suomen Punainen Risti

Sihteerit:

Riitta Koivula, johtava asiantuntija, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL

Tuija Ylitörmänen, erityisasiantuntija, THL

Kutsutut: Johtava asiantuntija Timo Ståhl, THL, erikoistutkija Antti Impinen, THL

MUISTIO

1) Kokouksen avaus

Jari Keinänen avasi kokouksen klo 10.00.

2) Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

3) Paloturvallisuuteen liittyvät ajankohtaiset kuulumiset

Erityisasiantuntija Esa Kokki (Hyvil Oy) esitteli Kumppanuusverkoston toimintaa ja pelastustoiminnan yhteistyörakenteita. Verkostossa on 7 turvallisuuspalveluiden osa-aluetta. Verkostoissa yleisin tehtävä on hyvien käytäntöjen jakaminen, tapaamisia 1 krt/kk. Tapaamisissa on kaikki HVA edustettuina. Myös sidosryhmät ovat tervetulleita. Tehty erilaisia materiaaleja laaja-alaiseen käyttöön. Verkostotyössä tärkeänä pidetään lisäksi haasteiden ja ratkaisujen jakamista. Muuta verkostotoimintaa ovat esim. opintopäivät ja webinaarit. Mukana myös erilaisissa onnettomuushankkeissa sekä standardien laatimisessa. Edustajia on 32:sta eri sidosryhmistä. Yhteisiä oppaita laadittu ja päivitetty esim. Perhekodin tarkistuslista. Lisätietoa löytyy www.pelastuslaitokset.fi Tietopankki

Käytiin keskustelua aiheesta:

Riitta Koivula: Tehdäänkö yhteistyötä kuntien kanssa? Kuntien kanssa tehdään yhteistyötä yhdyspintatyönä.

Tiina Huusko: Onko hoivakoteihin ohjeistusta/tarkistuksia? Hoitolaitosten valvontaa tehdään säännöllisesti 1 krt/v. resurssien mukaan. Kiinnitetään huomiota poistumisturvallisuuteen ja potilasturvallisuuteen.

Outi Ronkainen: Ikääntyneiden poistumisturvallisuus selvitys on SPEK:ssä työn alla.

Petri Mero: Akkuvarastot kiinnostavat. Onko selvitystä tulossa? Tukesin johdolla on kokoonnuttu. Ei ole resursseja tehdä isoa selvitystä.

4) Pelastusalan onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelma

Pelastusylitarkastaja Jari Lepistö (SM) esitteli Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa arki 2025 -ohjelman. Toimintaohjelman valmisteluun on valjastettu työryhmä. Sidosryhmiä on kuultu, mukana yli 20 eri tahoa. Toimintaohjelmassa on kahdeksan vaikuttavuustavoitetta. Numeraalisten tavoitteiden lisäksi tavoitteena laadullisen suunnan vahvistuminen. Tarkoitus on tarttua ihmisten oikeisiin tarpeisiin, eikä vaan määrälliseen tietoon. Missiona on, että arjen turvallisuus kuuluu kaikille. Tavoitteena herättää kansalaisten omaa vastuuta oman turvallisuuden rakentamisessa. Ajankohtaiset ilmiöt ja esimerkiksi lainsäädäntö huomioidaan vaikuttavuustavoitteissa. Vaikuttavuus: miten yhteiskunnalliset ilmiöt saadaan haltuun ts. laskuun. Ohjelma tulee käyttöön vuoden 2025 alusta. Ohjelma luo kansallisen viitekehyksen, mutta hyvinvointialueet seuraavat ohjelman toteutumista alueillaan.

Käytiin keskustelua aiheesta:

Ansa Holm: Turvallisuus on arjen tekoja. Ikääntyneillä ja pitkäaikaissairaille on syrjäytymishaasteita. Tämä ehkä ei nouse ohjelmassa tavoitteena, mutta Pela tekee työtä esim. syrjäytymisen ehkäisyssä mm. nuorten ja ikääntyneiden kanssa.

Tiina Huusko: Minkälaista yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin kanssa? Esim. maahanmuuttajat. Monella järjestöllä on valmista materiaalia, jota voisi hyödyntää pelastustoimessa. Ohjelmassa tunnistettu järjestöt. Tätä yhteistyötä tulisi vahvistaa. Järjestöjen suhteen tulee tehdä entistä enemmän työtä.

Jari Keinänen: Miten ohjelma toimeenpannaan kentälle? Tämä on iso haaste. Aikaisemmin järjestetty työpajoja Pelan toimesta. Monipuolisesti mm. opintopäivät, seminaarit ja webinaarit, tavoitteita linkittää muihin ohjelmiin kuten OKM hankkeet, Turvallisesti kaiken ikää -ohjelma. Toimeenpano vaatii erilaisia keinoja.

5) HYTE-kerroin kannustaa tulokselliseen työhön

Johtava asiantuntija Timo Ståhl (THL) esitteli HYTE-kerrointa. Rahoitusta jaetaan sekä kunnille että hyvinvointialueille. Hyte-kerrointa ei ole tehty sote-uudistusta varten vaan työtä on tehty jo 20 vuotta. Kuntia ja HVA palkitaan tavoitteellisesta hyte-työstä. Tällä hetkellä jaetaan kunnille vaikuttavasta hyte-työstä 107 milj. hyte-kertoimen perusteella. HVA 1 % vuonna 2026. Tänä vuonna tehty työ vaikuttaa indikaattoreihin ja rahoitukseen. Asetuksessa on määritelty mitä indikaattoreita

käytetään. Hyte-kerroin päivittyy vuosittain ja tietoa pitää saada kaikista indikaattoreita ja kaikilta kunnista. Kunta ja HVA pystyy itse vaikuttamaan, mikä on tilanne, eli mikä on perustilanne ja muutos. Kunta/ HVA saa alimman arvon, jos ei toimita tietoa. Prosessi-indikaattorit kuvaavat tilannetta. Tulos mittaa muutosta kahden tiedonkeruun välillä, jotta se olisi tasa-arvoinen. Kuntien hyte-indikaattoreilla molemmilla 50 % painoarvo (prosessi ja tulos). Muutos vaikuttaa rahoitukseen. Esim. tavoitetaso on määritelty kaatumisille ja putoamisille. Jos arvo on sen alapuolella, se saa täydet pisteet. Paras saa 100 ja huonoin 0. Muut sille välille. Arvot näkyvät Sotkanetistä. Uusi interaktiivinen raportti, josta näkee mikä tilanne tällä hetkellä on. https://raportointi.thl.fi/t/pub-lic/views/hva_hyte/etusivu?%3Aembed=y&%3AisGuestRedirectFromVizportal=y

Käytiin keskustelua aiheesta:

Tiina Huusko: Murtumariski nousee iän myötä. Miksi valitsitte 65-v. ja miksi ei valittu ikävakioitu? Haluttiin tehdä mahdollisimman yksinkertainen. Kuultu asiantuntijoita. Haluttiin ehkäisevän työn tiedot mahdollisimman aikaisin. Raportissa verrataan keskenään alueita.

Ansa Holm: Lonkamurtumissa pitää tehdä paljon, että päästään tavoitteeseen.

Tiina Huusko: Erittäin hyvä, että murtumat nostettu Hyte-kerroinraporttiin. Kaatumiset kuvaa min-kälaista hoitoa kuntalaiset saavat. Asia kiinnostaa kuntia ja hyvinvointialueita.

Sami Niemi: Kaatumiset ja putoamiset ja lonkkamurtumat ovat malliesimerkki, miten saadaan kokonaisuutta vietyä eteenpäin, molemmat HVA ja kunnat. Sotkanet rajaa tietoa, tästä saadaan tietoa joka kunnasta. Hyte-indikaattorit on otettu mukaan neuvotteluihin.

Marja Nuotio: Alueilla eri-ikäisiä eri alueilla.

Hyte-kertoimen toimivuudesta ja vaikuttavuudesta tulossa hanke ensi vuonna.

Kommenttipuheenvuoro: Erikoistutkija Antti Impinen (THL) esitteli tapaturmatilastoja. Trendi menossa alaspäin. Kaatumiset ja putoamiset vastaa puolesta tapaturmakuolemista. Ikääntyminen merkittävä tekijä. Myrkytyskuolemat näkyvät vuonna 2006 korkeina lukemina, nyt laskeneet. Huu-mausainekuolemat ovat kasvussa nuoremassa luokassa. Tapaturmien hoitajaksot laskeneet, hoitokäynnit kasvussa. Johtuu tilastoinnin ongelmista. Muutos voi johtua vuodepaikkojen vähentymisestä ja nopeasta kotiuttamisesta. Nuoret näkyvät myös ESH käynnillä esim. kuljetustapaturmat, liikenneonnettomuudet. Liikenneturvallisuus on parantunut. Polkupyörävammojen suhteellinen osuus kasvaa (mukana sähköskootit). Tilastoissa näkyy 20-vuotiaat miehet.

Käytiin keskustelua aiheesta:

Petri Mero: On hyvä, että skootit on listattu. Miten sähköpyörät, seurataanko samalla tavalla? Ei näy suoraan sairaanhoitotilastoissa, vaan menee muiden pyöräonnettomuuksien joukkoon. Uusi koodi ICD11 tulossa.

Inkeri Parkkari: Traficomien tilastoissa ei erotella sähkölaitteita. Tiedoksi HS:n artikkeli liittyen vuokralautojen liikennevakuuttamiseen ja miten se on lähtenyt käyntiin. Haasteita on.

<https://www.hs.fi/suomi/art-2000010854254.html>

6) Koordinaatioryhmässä mukana olevien organisaatioiden muut ajankohtaiset (kirjattu osin myös kommenttikenttään tulleiden tietojen perusteella)

SM: Pelastuslain uudistus menossa. Tulossa keväällä lausuntokierrokselle. Toimintaohjelma käytäntöön vuonna 2025. Sisäisen turvallisuuden selonteko valmisteilla.

Traficom: 10/2024 organisaatio uudistuu, sisäistä järjestämistä. Mikroliikkuminen lausuntokierrokselle. Kannatetaan kunnille mikroliikennelupaa. Promilleraja sai kannatusta, koskee kevyitä sähköajonevoja. Liikenneturva esitys: ikäraja asettaminen 15-v.

Tukes: Huijauksia liikkeellä, tarjotaan sähkölaitteiden tarkastuksia. Huijauksesta julkaistu tiedote. Yt-neuvottelut päättyneet, parina seuraavana vuotena tulossa isoa leikkauksia. [Tukes varoittaa:](#)

[Sähkötarkastuksia koskeva huijaus liikkeellä | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#) ja [Blogi: Mil-lainen on riittävä ensiapuvalmius vapaa-ajan palvelussa? | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Onnettomuustutkintakeskus: Tutkintalainuudistus valmisteilla. Käsittelyyn vuoden alussa. Meneil-lään olevat tutkinnot: Hartolan tapahtuma ja Äkäslompolan hostellipalo. Tutkintaraportti vuoden alussa.

LVM: Tieliikennelain jälkiarviointi käynnissä. Liikenneturvallisuusstrategian päivitystyö alkaa tammi-kuussa.

Suomen Luustoliitto: Uusi strategia työn alla, murtumat keskiössä. Kolmas sektori vahvasti mu-kana. Tarjotaan materiaaleja ja tukea HVA:lle vaikuttamistoimiin. Koulutuksia ja kehittämistyötä. Hanketyö jatkuu.

THL: Valmistellaan uutta toimeenpanosuunnitelmaa. Työpajoja tulossa. Uusi kausi käynnistyy 2026 vuoden alussa. Uusi julkaisu: Kettunen, H., Ylitörmänen, T., Korpilahti, U., Kriikku, P., Impinen, A., Koivula, R., Haikonen, K. (2024). Trends of fatal unintentional injuries among working-age adults in Finland between 1998 and 2022. Injury, <https://doi.org/10.1016/j.injury.2024.112030>

Finanssiala ry: Paloturvallisuusviikossa mukana. Päivä paloasemalla. Rahoitus tulee Palosuojelura-hastosta. Rahoituksella tehdään paloturvallisuustyötä.

SPR: Tapaturmapäivänä 13.12. joulunajantapaturmat ja paloturvallisuus. Pysy pystyssä -kampanja tammikuussa.

Turun yliopisto: Kaatumisen ehkäisyn prosessia implementoitu. Toimintamallit osastohoitoon ja geriatrian potilaan opas soteammattilaisille. Ortogeriatrria-arvio iäkkäitä lonkkamurtumapotilailta. Kohdennetaan mm. päivystyspotilaisiin. Työn alla lonkkamurtumapotilaiden jatko-ohjeet kuntiin Varhassa.

SPEK: Outi Ronkainen Kari Telarannan jatkaaja tässä ryhmässä. Lauantaina päivä palolaitoksessa yli 300 käyntiä. Selvitystyö poistumisturvallisuuteen liittyen iäkkäisiin. <https://paloturvallisuusviikko.fi/>

Työterveyslaitos: Työssä ei niin keskiössä koti- ja vapaa-ajan tapaturmat. Työterveyslaitoksen pää-konttori siirtyy Käpylään vuonna 2026. TTL tehnyt oppaan hybridityön johtamiseen. Työturvallisuus-lain soveltamisoppaan päivitys on työn alla, opas julkaistaan Työterveyslaitoksen verkkosivuilla www.ttl.fi/tyoturvallisuuslaki.

Suomen kuntaliitto: Kunnissa tehdään parasta aikaa hyvinvointikertomustyötä, johon jotkut kunnat kytkevät (osittain) turvallisuussuunnitelman. Kahdella pilottialueella on kysely varautumisesta ja turvallisuudesta. Asuminen ja siihen liittyvät asiat nousevat esiin hyvinvointialueilla.

Hyvil Oy, pela: Turvallisuusviestinnässä varautuminen ja valmennus 2025 painopisteenä. Ohjelman paloturvallisuus -toimenpiteet 2026-2030 työn alla. Aurinkopaneelit liittyvät onnettomuuksiin. Nämä otettu myös aiheeksi. Paloriskiarviointi syksyllä 2025 Palopäällystöliiton kanssa.

Helsingin kaupunki: 9.10.2024 hyte-ohjausryhmä käsitellyt tapaturmatilannetta. Tietopohjaa kehi-tetään.

Laurea-ammattikorkeakoulu: Laurea-ammattikorkeakoulun organisaatio uudistuu 1.1.2025 alkaen. Organisaatiomuutosta on valmisteltu koko vuosi ja se kohdistuu koko korkeakouluun ja sen henki-löstöön. Siirrymme maantieteellisistä tulosyksiköistä osaamispohjaisiin yksikkökokonaisuuksiin. Henkilöstövähennyksiä ei tapahdu. Muutoksen taustalla on strategiatyö (Laurea 2035) ja sen osana tehty organisaation toimivuusselvitys.

Laurea mukana Eurooppalaiset yliopistot aloitteessa. Aloitteen tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen strategisia kansainvälisiä kumppanuuksia ja tiivistää niiden välistä yhteistyötä Euroopassa. Lisätietoa asiasta oheisten linkkien takaa:

[Eurooppalaiset yliopistot | Opetushallitus](#)

[Laureasta Eurooppa-yliopisto osana kymmenen korkeakoulun verkostoa - Laurea-ammattikorkeakoulu](#)

SUH: Jääturvallisuuskampanjointi käynnistynyt – uudet JääturvallisuusLähettiläät valittu: <https://viisaastivesilla.fi/jaaturvallisuuslahettilaat-astuvat-esiin/> Kannattaa laittaa seurantaan eri somekanavissa @viisaastivesilla ja myös laittaa sisältöjä jakoon oman organisaationne kanavissa. Viime viikolla WHO:n järjestämä läntisen Euroopan maiden kokous hukkumisten ehkäisemiseksi. Paikalla oli valtionhallinnon ja järjestöjen edustusta. Tavoitteena oli tiivistää yhteistyötä ja löytää hukkumisten ehkäisemiseksi laajemmin skaalattavia toimia. Global Status Report on Drowning Prevention julkaistaan 13.12. Genevessä. Lisäksi keväällä 2025 julkaistaan oma Euroopan alueellinen raportti, jossa keskitytään alueellisiin riskitekijöihin. Raportti kokouksesta työn alla.

7) Muut mahdolliset asiat

Muita käsiteltäviä asioita ei ollut.

8) Seuraavat kokousajat

Kokouskutsut lähetään myöhemmin.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.42.

